

Algemene Bestuursdienst
Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Vereenvoudiging doorbelasting generieke digitale infrastructuur

De historie belemmert de toekomst

ABDTOPConsult

Dichtbij en onafhankelijk

Colofon

ABDTOPConsult

Muzenstraat 97
2511 WB DEN HAAG
www.abdtopconsult.nl

Dick Heerschop

In samenwerking met:
Paula Giezeman

ABDTOPConsult

Dichtbij en onafhankelijk

De consultants van ABDTOPConsult zijn lid van de topmanagementgroep (TMG) van de Algemene Bestuursdienst en worden benoemd door de Ministerraad. Ze zijn rijksbreed en interbestuurlijk inzetbaar voor interimopdrachten, projecten en onafhankelijke advisering bij complexe en (politiek) gevoelige zaken.

Expert Opinion: Vereenvoudiging doorbelasting van de Generieke Digitale Infrastructuur

De historie belemmert de toekomst

Datum 27 maart 2020 versie 1.0

Status: definitief

Inhoud

1	Inleiding	6
2	GDI & governance	7
2.1.1	Sturing op de basisregistraties	7
2.1.2	Sturing op Logius	8
2.1.3	Sturing op de Rijksdienst voor identiteitsgegevens (RvIG)	9
2.1.4	Sturing op het Kadaster	10
3	Financiering	11
3.1	De grondslag van de huidige GDI-financiering	11
3.2	Uitgangspunten bij de financiering van de GDI	12
3.2.1	Overwegingen bij het kiezen van het bekostigingsarrangement	12
3.2.2	Financiering Logius	13
3.2.3	Financiering RvIG	14
3.2.4	Financiering Kadaster	16
4	Bevindingen	18
4.1	Samenvattend	18
4.1.1	Er is geen eenduidig beeld van wat bij de Generieke Digitale Infrastructuur hoort.	18
4.1.2	De besturing van de GDI is federatief georganiseerd en kent van oudsher geen centraal gezag.	20
4.1.3	Onvoldoende bewaking van de standaardisatie en samenhang belemmert de doorontwikkeling en toekomst van de GDI.	21
4.1.4	Logius, RvIG en Kadaster leveren diensten aan een grote groep afnemers die onderling sterk van elkaar kunnen verschillen	22
4.1.5	Logius, RvIG en Kadaster leveren ook diensten die niet onder de GDI vallen.	22
4.1.8	Logius, RvIG en Kadaster worden verschillend en complex gefinancierd.	23
4.1.9	De meeste componenten van de GDI worden per saldo volledig door overheidsorganisaties gefinancierd.	24
4.1.10	De financieringsconstructies kosten veel behandeltijd en hebben ongewenste neveneffecten.	25
5	Conclusies en aanbevelingen	26
5.1	Het concept van één factuur lost het probleem niet op	26
5.2	Het concept van één tarief voor de hele GDI ligt niet voor de hand	26
5.3	De huidige bekostigingssystematiek GDI belemmert de toekomst	27
5.4	Aanbevelingen	29
5.4.1	Handhaaf het onderscheid tussen private financiering en overheidsfinanciering.	29
5.4.2	Stop met de interne doorbelasting per bericht.	29

5.4.3	Richt een passende governance in.	30
5.4.4	Stel een ondubbelzinnig kader op voor de Generieke Digitale Infrastructuur.	30
5.4.5	Onderzoek waar de noodzaak van interne doorbelasting van GDI wel zinvol is.	31
6	Bijlagen	32
6.1	Basisregistraties	32
6.2	De onder BZK vallende leveranciers van GDI-producten en diensten	35
6.2.1	Logius	35
6.2.2	De Rijksdienst voor Identiteitsgegevens	36
6.2.3	Het Kadaster	38
6.2.4	Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT)	40

1 Inleiding

Onder de verantwoordelijkheid van BZK worden voor de diverse basisregistraties en de voorzieningen van de basisinfrastructuur verschillende modellen gehanteerd voor de doorbelasting van de kosten. Grondslagen en verdeelmodellen voor de doorbelasting van de meeste voorzieningen zijn binnen de eigen context en in afstemming met de omgeving ontwikkeld. Daarbij is onvoldoende aandacht geweest voor onderlinge consistentie, eenvoud en uniformiteit. Ook hoe om te gaan met doorontwikkeling, innovatie, vervanging, nieuwe aanbestedingen en de relatie met inzet van het eigen vermogen is nu niet scherp. Hierdoor is een situatie ontstaan met verschillende afspraken over doorbelasting aan (dezelfde groepen van) afnemers. Dit is onwenselijk mede vanuit de gesignaleerde behoefte aan een meerjarig verwachtingspatroon en een grotere mate van voorspelbaarheid. Om aan de ongewenste situatie tegemoet te komen, heeft de Secretaris-Generaal van Binnenlandse Zaken (hierna: SG BZK) een expertadvies gevraagd over de vraag of en hoe de doorbelasting sterk kan worden vereenvoudigd op basis van concept van één factuur. De meest vergaande gedachte daarbij is te komen tot één tarief voor de gehele GDI inclusief de basisregistraties ressorterend onder BZK.

Opdracht

Expertadvies:

- Kan de doorbelasting van de voorzieningen van de basisinfrastructuur en diverse basisregistraties die onder BZK ressorteren sterk worden vereenvoudigd, bijvoorbeeld op basis van het concept van één factuur?
- Wat is er voor BZK en afnemende partijen nodig om dit, al dan niet gefaseerd, in stappen, te realiseren?

Afbakening en aanpak

Als eerste stap vindt een inventarisatie plaats van de diverse modellen die nu worden gehanteerd voor de doorbelasting van de kosten van de Generieke Digitale Infrastructuur van de onderdelen die onder de verantwoordelijkheid van BZK vallen. Het betreft de organisaties Logius, Kadaster en Rijksdienst voor Identiteitsgegevens. (hierna: RvIG). Op basis van de bevindingen wordt in overleg met SG BZK bepaald of en hoe er aan het onderzoek een vervolg zal worden gegeven. Dit mede gelet op de samenloop met de evaluaties van de Governance en de doorbelasting die nu worden uitgevoerd en die buiten de scope van dit onderzoek zijn gehouden.

Voor het onderzoek zijn interviews gehouden met de betrokken actoren, waaronder BZK, het management van Logius, RvIG en Kadaster, en de voorzitter van de Programmeringsraad Logius. Zie voor een volledige lijst de bijlage. Daarnaast hebben wij kennisgenomen van uiteenlopende documentatie van BZK en de dienstverlenende organisaties en eerdere gerelateerde onderzoeken.

2 GDI & governance

De generieke digitale infrastructuur wordt ook wel basisinfrastructuur genoemd en bestaat uit standaarden, producten en voorzieningen die gezamenlijk gebruikt worden door overheden, publieke organisaties en in sommige gevallen ook private partijen.¹

De minister van BZK draagt zorg voor de inrichting, beschikbaarstelling, instandhouding, werking en beveiliging van de generieke digitale infrastructuur.²

De minister van BZK is ook verantwoordelijk voor de dienstverlenende organisaties Logius, Rijksdienst voor Identiteitsgegevens en Kadaster, waar een groot deel van de componenten van de GDI worden ontwikkeld en beheerd. De SG BZK vervult de eigenaarsrol voor deze drie organisaties.

2.1.1 Sturing op de basisregistraties

De Minister van BZK is verantwoordelijk voor het stelsel van basisregistraties. Op dit moment zijn er 10 basisregistraties in gebruik. De tien basisregistraties worden tot de GDI gerekend. Een basisregistratie is een door de overheid officieel aangewezen registratie met daarin gegevens van hoogwaardige kwaliteit, die door alle overheidsinstellingen verplicht en zonder nader onderzoek, worden gebruikt bij de uitvoering van publiekrechtelijke taken.

De kenmerken³ van een basisregistratie zijn verwoord in twaalf eisen waaraan een basisregistratie moet voldoen. Basisregistraties bevatten authentieke en niet-authentieke gegevens. Het verplicht gebruik door overheidsinstellingen geldt voor de authentieke gegevens in een basisregistratie. In de wet van een basisregistratie ligt vast welke gegevens authentiek zijn. Bij het gebruik van de gegevens is de privacy van de burger gewaarborgd.

Iedere basisregistratie heeft een verantwoordelijk opdrachtgever. Naast de stelselverantwoordelijkheid voor de basisregistraties is BZK tevens verantwoordelijk opdrachtgever voor zes van de tien basisregistraties, namelijk de basisregistraties Personen, Adressen & Gebouwen, Topografie, Grootchalige Topografie, Kadaster en Ondergrond. Financiën is verantwoordelijk opdrachtgever voor twee basisregistraties: de basisregistratie Waardering Onroerend Zaken (WOZ) en de basisregistratie Inkomen; EZK voor het Handelsregister en I&W voor de basisregistratie voertuigen.

¹ Zie www.digitaleoverheid.nl/document/overzichtsplaat-basisinfrastructuur-gdi/

² Algemene regels inzake het elektronisch verkeer in het publieke domein en inzake de generieke digitale infrastructuur (Wet digitale overheid)

³ Zie bijlage 1 Basisregistraties

Overzicht basisregistraties

BRP – Basisregistratie personen (bestaat uit ingezetenen en niet-ingezetenen)

HR – Handelsregister

BAG – Basisregistratie Adressen en Gebouwen

BRT – Basisregistratie Topografie

BRK – Basisregistratie Kadaster

BRV – Basisregistratie Voertuigen (kentekenregister)

BRI – Basisregistratie Inkomen

WOZ – Basisregistratie Waarde Onroerende Zaken

BGT – Basisregistratie Grootschalige Topografie

BRO – Basisregistratie Ondergrond

2.1.2 Sturing op Logius

Met het Besluit⁴ van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, houdende de instelling van het Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) en de Programmeringsraad Logius (PL) is de sturing op de Generieke Digitale Infrastructuur formeel geregeld.

De governance onder regie van de Digicommissaris is per 17 januari 2018 beëindigd. Daarvoor zijn twee nieuwe overleggen in de plaats gekomen: het OBDO en de PL. Het OBDO kent een brede vertegenwoordiging en heeft een adviserende rol aan de staatssecretaris van BZK.⁵ De advisering richt zich op het beleid voor de digitale overheid, het gebruik van digitale technologie als integraal onderdeel van beleidsontwikkeling en de aansluiting van sectorale digitaliseringsambities op generiek beleid. Daarnaast heeft het OBDO een zwaarwegende adviesrol in het begrotingsproces ten aanzien van de allocatie van middelen uit de Aanvullende Post.

De PL⁶ adviseert op haar beurt het OBDO ten aanzien van gewenste en/of noodzakelijke doorontwikkeling van de voorzieningen bij Logius voor zover die bekostigd moeten worden uit de Aanvullende Post. Verder heeft de PL als taak het opstellen van een concept-programmaplan voor de voorzieningen van Logius ten behoeve van het Programmaplan Basisinfrastructuur binnen de gestelde beleidsmatige en financiële kaders. De PL is tevens de materieel opdrachtgever in de cyclus van Ontwikkeling, Gebruik, Beheer en Exploitatie. Ook is de PL de adviseur van de SG van BZK als eigenaar van Logius ten aanzien van begroting, tarieven, jaarplan en leenaanvragen.

Binnen dit stelsel zijn er bij de tariefstelling voor ontwikkeling, exploitatie en beheer en dus ook voor de hoogte en wijze van facturering meerdere partijen betrokken;

⁴ Besluit Staatssecretaris BZK kenmerk 2018-43396 19 januari 2018

⁵ Besluit Staatssecretaris BZK kenmerk 2018-43396 19 januari 2018 art. 4 & art.6

⁶ Besluit Staatssecretaris BZK kenmerk 2018-43396 19 januari 2018 artikel 9

de staatssecretaris van BZK, de SG BZK als eigenaar van Logius, het OBDO, de PL en Logius als uitvoeringsorganisatie.

Naast Logius zijn ook de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) en het Kadaster leverancier van delen van de generieke digitale infrastructuur middels de basisregistraties die daar worden gevoerd en beheerd. Hoewel RvIG en Kadaster ook componenten verzorgen van de GDI is hun rol niet beschreven of uitgewerkt in het hierboven aangehaalde stelsel. Wel is een verwijzing⁷ gevonden dat dit in de toekomst nog zou kunnen gebeuren.

2.1.3 Sturing op de Rijksdienst voor identiteitsgegevens (RvIG)

De RvIG is een agentschap onder het Ministerie van BZK. De SG van BZK is de eigenaar van RvIG. Beleidsmatig verantwoordelijk en opdrachtgever voor de dienstverlening van RvIG is BZK/DGOO/DDO (Directie Digitale Overheid i.o.).

De RvIG kent een eigen gebruikersoverleg waarin alle gebruikers via een sectorale indeling zijn vertegenwoordigd onder extern voorzitterschap en is bij ministeriele regeling⁸ bepaald. Het gebruikersoverleg adviseert de Minister van BZK ten aanzien van gewenste ontwikkelingen, tariefstelling en financiën.

In de wet Basis Registratie Personen is bepaald dat gemeenten, overheidsorganen en derden waaraan gegevens worden verstrekt, bij moeten dragen in de kosten die met de uitvoering van de wet zijn gemoeid. Met een algemene maatregel van bestuur wordt jaarlijks⁹ in september bepaald welke categorieën van kosten het betreft, wordt de abonnementsstructuur gebaseerd op de aantallen berichten en worden de grondslagen bepaald van de bijdragen van de betrokkenen. Daarmee kan de RvIG kostendekkend werken.

⁷ Ministerraad 2017-0000090364 blz.4 voetnoot 1

⁸ Regeling Basisregistratie Personen art.12 & 13

⁹ Besluit basisregistratie personen geldende van 14-09-2019 t/m heden §4

2.1.4 Sturing op het Kadaster

Het Kadaster is een Zelfstandig Bestuursorgaan (ZBO) en heeft de SG BZK als eigenaar. Opdrachtgever voor vier basisregistraties bij het Kadaster is de BZK/DG Omgevingswet. Voor de basisregistratie WOZ is dat het ministerie van Financiën (Minfin). Minfin is wetgever en politiek verantwoordelijk voor de basisregistratie WOZ. De Waarderingskamer is toezichthouder op de WOZ en inhoudelijk betrokken.

Als eigenaar van het Kadaster stelt BZK het meerjarenbeleidsplan vast en geeft goedkeuring aan de jaarrekening en tarieven van het Kadaster (conform kaderwet ZBO).

Inhoudelijk c.q. beleidsmatig zijn de directies Ruimtelijke ordening en Informatiesamenleving & Overheid betrokken bij de opdrachten aan het Kadaster.

Het Kadaster kent een Gebruikersraad. De samenstelling daarvan is sectoraal van aard en is wettelijk¹⁰ bepaald. De Gebruikersraad is een overkoepelend gremium ten behoeve van het Kadaster en heeft een onafhankelijk voorzitter. In de raad zijn de volgende organisaties vertegenwoordigd: gemeenten, hypotheckair financiers, notariaat, makelaardij, waterschappen, provincies, consumenten, ministerie van Defensie, ministerie van IenW/Rijkswaterstaat, bedrijven werkzaam in de geo-informatie, ministerie van Justitie en Veiligheid, KLIC-bronhouders en KLIC-afnemers.

Het Bestuur voert overleg met de raad over de kwaliteit en de doelmatigheid van de dienstverlening door de Dienst, over de tarieven die daarvoor in rekening worden gebracht, over het meerjarenbeleidsplan en over andere zaken van gemeenschappelijk belang.

Daarnaast heeft het Kadaster bronhouders-afnemers overleggen (BAO) en gebruikersoverleggen voor de verschillende basisregistraties. Ook zijn er onder andere gebruikersoverleggen BRT en BRK.

¹⁰ Organisatiewet Kadaster 31-03-2018 artikel 16

3 Financiering

3.1 De grondslag van de huidige GDI-financiering

De Ministerraad besloot 8 juli 2016 over de uitgangspunten voor een duurzame en sluitende financiering van de Generieke Digitale Infrastructuur. Bij deze uitgangspunten heeft de Ministerraad tevens voorzien in een bundeling van middelen die kunnen worden aangewend ter dekking van kosten van GDI-activiteiten die worden gemaakt ten behoeve van de overheid als geheel. Deze middelen zijn als Aanvullende Post (AP) geplaatst bij het Ministerie van Financiën.

In 2016 zijn onder regie van de Digicommissaris de uitgangspunten nader uitgewerkt. Vervolgens is in de Ministerraad op 24 februari 2017¹¹ op basis van die uitwerking besloten dat vanaf 1 januari 2018 de toerekenbare beheer- en exploitatiekosten van MijnOverheid, DiGiD en Digipoort op basis van het profijtbeginsel zullen worden doorbelast aan de afnemers. En dat doorbelasting van de toerekenbare kosten voor de overige GDI-voorzieningen vanaf 2019 zal worden ingevoerd, conform het profijtbeginsel.

Met deze ingrijpende systeemwijziging¹² is beoogd het al bestaande slepende financieringsprobleem voor de GDI duurzaam op te lossen, te beginnen met de oplopende tekorten in 2018 en een duurzame financieringssystematiek te introduceren die mee-ademt met de kosten en daardoor meerjarig financiële rust creëert. De uitvoering van dit besluit betekende dat de betrokken overheidsorganisaties de doorbelastingsopgave van € 93,6 mln. voor hun sector financieel moesten inpassen. Er is destijds toegezegd dat individuele organisaties de ruimte krijgen om te bepalen op welke wijze facturering in hun geval vorm moet krijgen. Ook zal de doorbelastingssystematiek worden geëvalueerd met daarbij aandacht voor de hoogte van de bedragen, de verdeling over de sectoren, de verdeling binnen de sectoren en eventuele (beleids)effecten.

Van de door de Ministerraad meegegeven uitgangspunten voor de financiering van de GDI wordt in een later stadium gezien of deze ook op de basisregistraties moeten worden toegepast.

¹¹ Ministerraad 2017-0000090363

¹² Ministerraad 2017-0000090364 blz. 1

3.2 Uitgangspunten bij de financiering van de GDI

3.2.1 Overwegingen bij het kiezen van het bekostigingsarrangement

Het is belangrijk om bij de keuze voor de wijze van (duurzame) bekostiging van de Generieke Digitale Infrastructuur de 'waarom-vraag' als uitgangspunt te nemen. Wat er wordt beoogd met de GDI en hoe het bereiken van die doelen door de bekostiging wordt beïnvloed.

Overwegingen hierbij zijn:

- Stimuleren of afremmen van gebruik.
- Bevorderen samenhang tussen GDI-componenten.
- Verlagen van de exploitatiekosten.
- Verhogen van de kwaliteit van de dienstverlening.
- Ruimte creëren voor doorontwikkeling.
- Het voorkomen van technische veroudering.
- Kosten laten drukken bij, of juist los van, waar de baten vallen.
- Besparingen realiseren bij uitvoeringsorganisaties of in ketens.
- Innovatieve ontwikkeling stimuleren of af laten hangen van decentrale initiatieven.
- Effecten van (onvoorziene, brede) maatschappelijke ontwikkelingen kunnen opvangen.
- Investeren in beveiligingsmaatregelen over organisaties heen.

Voor het bekostigingsmodel van de GDI en de onderdelen daarvan zijn in ieder geval de volgende GDI-doelstellingen van belang:

- ✓ Het gebruik ervan wordt erdoor gestimuleerd.
- ✓ De GDI-componenten zijn samenhangend en bieden toenemende kwaliteit op niveau van tevreden gebruikers.
- ✓ De GDI kent reële bedrijfseconomische exploitatiekosten.
- ✓ Er is voldoende financieringsruimte voor functionele doorontwikkeling.
- ✓ Er is ruimte voor het tegengaan van technische veroudering (ordentelijk life-cycle management).
- ✓ De beveiliging is van voldoende niveau.

3.2.2 Financiering Logius

Het jaarplan van Logius gaat voor beheer en exploitatie uit van € 204 mln. totaal.¹³ De financiering van Logius komt van veel verschillende bronnen. Het bedrag van € 173 mln. is tarief gefinancierd middels doorbelasting en € 31 mln. is budgetfinanciering. Door het ministerraadbesluit om kosten voor de GDI door te belasten aan de gebruikers, is er een financieringssysteem uitgewerkt die is gebaseerd op het feitelijk verbruik van de geleverde producten en diensten. Bij de afnemende organisaties zit nog steeds veel negatief sentiment dat zij met de rekening werden opgezadeld. De PL heeft nu een aparte financiële commissie om beter zicht te krijgen op de financiële stromen en de onderbouwing daarvan.

Naast de GDI-diensten en producten verzorgt Logius ook nog voor andere partijen dienstverlening die niet tot de GDI worden gerekend en die weer andere financieringsstromen kennen. (Ongeveer € 14,3 mln. van de € 204 mln.).

Het management van Logius moet bij veel partijen haar geld ophalen. Daarbij is steeds de vraag om precies te onderbouwen waar de kosten op gebaseerd zijn. Inmiddels is er een bewerkelijke kostprijsofbouw ontstaan op detailniveau waarin vaste en variabele materiële kosten en directe en indirecte personeelskosten worden versleuteld over producten en diensten.

Wat niet bevorderlijk werkt is dat de ramingen van opbrengsten en kosten zoals die in overleg tot stand komen, (te veel) af wijken van de feitelijke realisatie. Dat is een voedingsbodem voor wantrouwen bij de gehanteerde prijzen bij de financiers van Logius. Beprijzing die in algemene zin door de afnemers als (te) hoog wordt ervaren.

De instelling van de PL heeft ervoor gezorgd dat er meer begrip bij afnemers is gekomen voor de werkzaamheden van Logius, de wijze waarop die worden vormgegeven in samenwerking met de markt en de daarbij benodigde middelen. Logius zelf werkt daar ook aan mee door inzicht te geven in de ontwikkeling van de dienstverlening, het verbeteren van de financiële transparantie en het benchmarken van haar dienstverlening.

Onderstaande tabel¹⁴ geeft een overzicht van alle voorzieningen waarvoor Logius Beheer & Exploitatie activiteiten uitvoert in 2020 inclusief de voorzieningen die niet onder de GDI vallen en die een andere financiering kennen. Daarnaast is inzichtelijk wat er wordt doorbelast en wat er via beleidsgelden wordt gefinancierd.

¹³ Beheer en exploitatie GDI voorzieningen Logius jaarplan 2020

¹⁴ Beheer en exploitatie GDI voorzieningen Logius jaarplan 2020 blz. 5

Soort werkzaamheden	GDI	Voorziening/programma	Begroting 2020 (in € 1.000)	Bekostiging	Referentie
B&E	GDI	Digipoort (SBR, FS, Sociaal,)	30.696	Doorbelasting	B&E-plan GDI voorzieningen 2020
B&E	GDI	Digipoort H&T	28.970	Doorbelasting	B&E-plan GDI voorzieningen 2020
B&E	GDI	Digipoort e-Factureren	4.203	Doorbelasting	B&E-plan GDI voorzieningen 2020
B&E	GDI	Stelseldiensten	15.044	Doorbelasting	B&E-plan GDI voorzieningen 2020
B&E	GDI	DigiD	42.737	Doorbelasting	B&E-plan GDI voorzieningen 2020
B&E	GDI	DigiD Machtigen	12.068	Doorbelasting	B&E-plan GDI voorzieningen 2020
B&E	GDI	MijnOverheid	33.295	Doorbelasting	B&E-plan GDI voorzieningen 2020
B&E	GDI	e-Herkenning	3.786	Beleidsdeld	B&E-plan GDI voorzieningen 2020
B&E	GDI	PKIOverheid	1.376	Doorbelasting	B&E-plan GDI voorzieningen 2020
B&E	GDI	Samenwerkende Catalogi	364	Doorbelasting	B&E-plan GDI voorzieningen 2020
B&E	GDI	Digitoegekankelijk	588	Doorbelasting	B&E-plan GDI voorzieningen 2020
B&E	GDI	Diginetwerk	1.844	Doorbelasting	B&E-plan GDI voorzieningen 2020
		<i>Subtotaal B&E plan GDI voorz.</i>	<i>174.970</i>		
B&E	GDI	Digipoort OTP (afschrijvingskosten)	400	Doorbelasting	Opdrachtovereenkomst met de Belastingdienst
B&E	GDI	Bureau Forum & Standaardisatie	2.142	Doorbelasting	Opdrachtovk BFS 2018-2021
B&E	GDI	eID (routeringsvoorziening en BSNk)	12.227	Beleidsdeld	Opdrachtovk B&E eID-stelsel 2020 *1)
B&E	Nie t-GDI	Haagse Ring	6.606	Beleidsdeld	Nota kostenverdeling rijksbrede ICT voorz.2020
B&E	Nie t-GDI	Netwerkvoorzieningen	1.907	Beleidsdeld	Nota kostenverdeling rijksbrede ICT voorz.2020
B&E	Nie t-GDI	DigiInkoop	5.331	Beleidsdeld	Opdrachtovk DigiInkoop 2020 *1)
B&E	Nie t-GDI	Centrale Catalogi	476	Beleidsdeld	Opdrachtovk Centrale Catalogi Rijk *1)
		<i>Subtotaal B&E overig</i>	<i>29.089</i>		
		Totaal B&E	204.059		

Tabel Logius Jaarplan 2020

3.2.3 Financiering RvIG

Het RvIG heeft voor 2020 een begroting van € 105 mln. Ongeveer de helft van het budget, € 48,3 mln. komt via BZK/DGOO/DDO (Directie Digitale Overheid i.o.). Voor de BRP (€ 22,8 mln.) zorgt DDO voor inning van de gelden bij de andere departementen op basis van het geschatte verbruik en de afgesproken tarifiering. Voor de BVBSN bedraagt de bijdrage € 5,1 mln. De overige € 20,4 mln. betreft andere opdrachten vanuit DDO. Ongeveer € 26 mln. komt uit leges voor reisdocumenten en € 27 mln. uit de egaliseringsreserve voor reisdocumenten die is aangehouden om de tarieven gelijk te houden.

Beheer en doorontwikkeling van de Basisregistratie Personen (BRP) wordt doorbelast aan de gebruikers, op grond van de aantallen berichten. Dat gebeurt in staffels. Alleen het Centraal Bureau voor de Statistiek betaalt niet voor het gebruik van de BRP.

Zowel een positief als een negatief resultaat wordt in het volgende jaar verrekend in de tarieven.

De minister van BZK heeft overigens bij wet¹⁵ de ruimte gekregen om die in rekening te brengen bedragen op nul te stellen voor zover er een voorziening is

¹⁵ Wet basisregistratie personen artikel 1.14 lid 3

getroffen in de begroting van BZK die in de plaats treedt van de bijdrage van betrokkenen. Daar is tot op heden nog geen gebruik van gemaakt.

Beheer en doorontwikkeling van de Basisvoorziening Burgerservicenummer (BVBSN) wordt aan BZK/DGOO/DDO apart gefactureerd. Een eventueel overschot gaat jaarlijks terug naar de opdrachtgever. Dit gaat in 2020 veranderen; dan zullen de gebruikers voor BVBSN gaan betalen. VWS is met de zorgkantoren de grootste gebruiker van BVBSN.

Andersson Elffers Felix (AEF) heeft voor RvIG onderzoek gedaan naar het gehanteerde kostprijsmodel van RvIG. Het onderzoek richtte zich op de voor- en nadelen van het huidige kostprijsmodel en de financieringsmodellen; de tarieven zijn niet onderzocht. Belangrijke aanbevelingen in het rapport (Andersson Elffers Felix 11 mei 2018) richten zich op het inzetten van eigen vermogen om kleine risico's op te vangen, meerjarige financiële afspraken te maken en meer informatie aan de eigenaar te verstrekken.

Het gebruik van de BRP is verplicht en de gebruikersorganisaties betalen naar gebruik. Doordat de tarieven gestaffeld zijn, kan een toename in gebruik tot onevenredige vermeerdering van kosten leiden. Dit geeft derhalve een vreemde prikkel: het nadeel van hogere kosten voor de eigen organisatie tegenover het gewenste gezamenlijke gebruik van deze belangrijke basisregistratie. Verder heeft dit tot gevolg dat organisaties die veel gebruik maken van de BRP, baat hebben bij het aanhouden van een eigen kopie van de gegevens waardoor het lezen zonder extra kosten blijft en alleen voor mutaties wordt betaald. Hierdoor bestaat een risico dat er verschillen optreden tussen de kopieën met alle mogelijke nadelige gevolgen van dien.

Door een gelaagde structuur waarin bijvoorbeeld moederdepartementen een deel van de kosten van hun uitvoeringsorganisaties vergoeden, is niet overzichtelijk waar kosten feitelijk neerslaan. Daar komt bij dat overheidsorganisaties verschillende tarieven hanteren c.q. doorberekenen aan burgers zoals bijvoorbeeld gemeenten voor uittreksels BRP.

Er wordt van oudsher per opvraging betaald omdat een opvraging ook leidt tot een datacommunicatiebericht waarvoor bij de provider ook per bericht moest worden betaald. Oorspronkelijk was dat in het berichtenverkeer de grootste post. In de huidige situatie is dit verband tussen het volume van gebruik (afname, berichten) en de kosten bij RvIG niet zo sterk omdat er andere contractafspraken met providers gelden.

Voor de GDI-dienstverlening van RvIG is verder op te merken dat het uitsluitend organisaties zijn met een wettelijke taak die hier gebruik van maken. De financiering door gebruikers betreft voor een groot deel slechts verschuivingen van

overheidsgeld. De voortdurende discussie over welke organisatie welk jaar welk bedrag moet betalen, leidt af van gesprekken over de toegevoegde waarde en doorontwikkeling van de dienstverlening.

Een recente variant voor de financiering die met gebruikers is verkend, is dat organisaties gaan betalen naar het "bereik" van hun dienstverlening. Dat wil zeggen dat organisaties die in principe met alle Nederlanders te maken hebben, meer betalen dan diegene die met een kleinere populatie van doen hebben. Dit heeft als voordeel dat er weinig verrassende wijzigingen zullen optreden voor afnemers en daardoor minder onverwachte kostensprongen. Dit initiatief heeft uiteindelijk onvoldoende steun van de gebruikers gekregen.

3.2.4 Financiering Kadaster

Het Kadaster heeft jaarlijks circa € 265 mln. bedrijfsopbrengsten. Het Kadaster wordt grotendeels (84%) gefinancierd door betaling voor gebruik van de dienstverlening en voor een klein deel (16%) met budgetfinanciering vanuit de ministeries BZK (Programma-DG Omgevingswet) en Financiën. Het Kadaster online is het digitale aanbod van getarifeerde informatie en levert 24-26 miljoen producten per jaar.

De budgetfinanciering van BZK betreft de basisregistraties en andere voorzieningen die onder verantwoordelijkheid van BZK vallen. Onlangs zijn meerjarige afspraken gemaakt.

De belangrijkste geldstromen in de 84% tarieffinanciering komen van:

- ✓ Inschrijving akten/hypotheekstukken: 32%
- ✓ Meetposten incl. grensreconstructies: 21%
- ✓ Kadaster-on-line: 18%
- ✓ Overige informatieverstrekking, maatwerk en advies: 13%.

De inkomsten komen grotendeels van private partijen voornamelijk notarissen, makelaars en financiële instellingen, die hun kosten doorbelasten aan burgers. Ruim de helft van de tarief-gebaseerde omzet wordt in rekening gebracht bij het notariaat. Zij belasten deze bedragen door aan hun klanten (kopers of verkopers van vastgoed). Dat zijn in circa 85% van de gevallen particulieren, de rest bedrijven.

Het Kadaster heeft in 2018 aan alle gebruikers in totaal circa 360.000 facturen verzonden.

Er is betrekkelijk weinig discussie over de tarieven van het Kadaster. Ook doorontwikkeling en innovatie zijn gedekt. De inkomsten zijn wel afhankelijk van economische ontwikkelingen; minder vastgoedtransacties betekenen bijvoorbeeld

minder geld voor het Kadaster. Het Kadaster ondervindt niet direct hinder van de huidige wijze van overheidsfinanciering van GDI-componenten omdat er weinig gebruik van wordt gemaakt. De budgetfinanciering is kostendekkend in de zin dat voor beheer en exploitatie en voor ontwikkeling budgetten zijn afgesproken. De budgetten zijn echter niet altijd berekend op nieuwe eisen zoals hogere beveiligingsniveaus. Hierbij speelt ook het discussiepunt dat de zware beveiligingseisen voor (persoons-) gevoelige informatie van andere basisregistraties niet per se van toepassing zijn voor geo-data.

Het Kadaster betaalt jaarlijks circa € 600.000 aan RvIG inzake de BRP. Aan Logius wordt circa € 240.000 betaald voor MijnOverheid en momenteel € 3.000 voor DiGiD. Als Kadaster voor het proces Klachten en Bezwaren DiGiD gaat inzetten, zullen de kosten voor afnemers toenemen als gevolg van de doorbelasting van de DiGiD kosten door Kadaster aan de afnemers.

Regie op en financiering van open data sets vragen een eigen benadering, apart van de basisregistraties.

4 Bevindingen

4.1 Samenvattend

1. Er is geen eenduidig beeld van wat bij de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) hoort.
2. De besturing van de GDI is federatief georganiseerd en kent van oudsher geen centraal gezag.
3. Onvoldoende bewaking van de standaardisatie en samenhang belemmert de doorontwikkeling en de toekomst van de GDI.
4. Logius, RvIG en Kadaster leveren diensten aan een grote groep afnemers die onderling sterk van elkaar kunnen verschillen.
5. Logius, RvIG en Kadaster leveren ook diensten die niet onder de GDI vallen.
6. Geen sluitend coördinerend mechanisme voor alle gebruikers van de GDI als geheel.
7. Geen coördinerend mechanisme voor de basisregistraties als onderdeel van de GDI.
8. Logius, RvIG en Kadaster worden verschillend en complex gefinancierd.
9. De meeste componenten van de GDI worden per saldo volledig door overheidsorganisaties gefinancierd en de wijze van financiering bevat geen stimulans tot veelvuldig gebruik.
10. De complexe financieringsconstructies kosten veel behandeltijd en leiden tot verzwaring van administratieve lasten bij zowel de financiers als bij de gefinancierden.

4.1.1 Er is geen eenduidig beeld van wat bij de Generieke Digitale Infrastructuur hoort.

Er zijn verschillende opvattingen over wat er onder de GDI kan/moet worden verstaan. Niet iedereen ziet bijv. de basisregistraties als onderdeel van de GDI. Of de GDI wordt vooral geassocieerd met de diensten/producten van Logius. Ook in de stukken worden verschillende begrippen door elkaar heen gebruikt. Basisinfrastructuur, digitale basisinfrastructuur, generieke infrastructuur, generieke ICT-voorzieningen, Generieke digitale infrastructuur komen allemaal voor.

Een scherpe afbakening en invulling van het begrip GDI is van belang voor het eigenaarschap, het kunnen inpassen van nieuwe ontwikkelingen en bij de beantwoording van de gestelde vragen over de financiering en facturering.

In het Besluit van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 19 januari 2018, kenmerk 2018-43396, houdende de instelling van het

Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid en de Programmeringsraad Logius lezen we de volgende definitie:

Instellingsbesluit Sturing Digitale Overheid

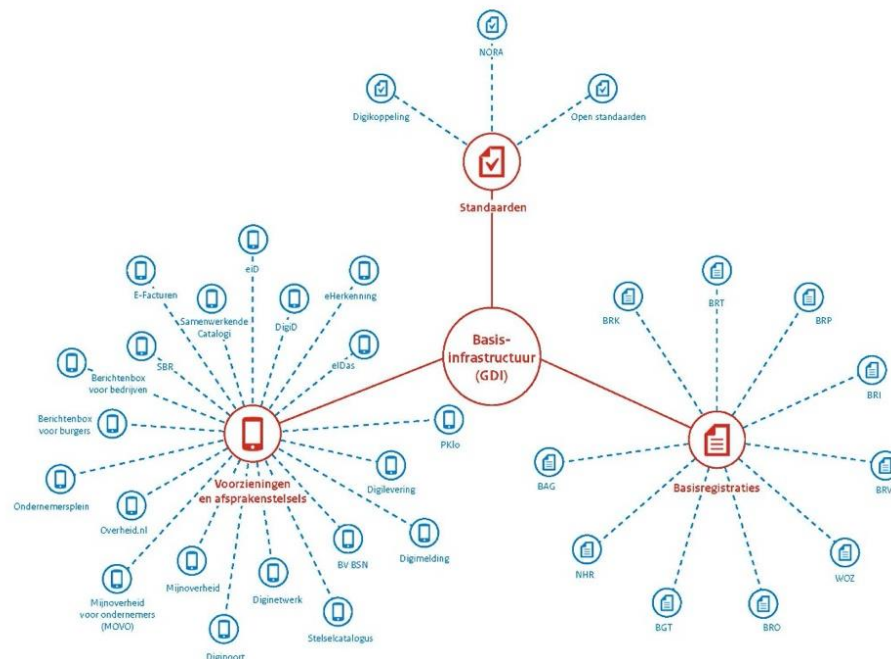
Artikel 1.c. de Basisinfrastructuur: het geheel van generieke ICT-voorzieningen die overheden, (semi)publieke organisaties en bepaalde private organisaties, die gerechtigd zijn het Burgerservicenummer te verwerken, in staat stellen hun primaire digitale processen doelmatig in te richten en te communiceren met burgers, instellingen en bedrijven (de GDI).

In plaats van de term GDI wordt in de tekst “De Basisinfrastructuur” gebruikt. De toevoeging van het woord ‘basis’ is niet per se verhelderend omdat daardoor al snel de associatie met de *technische* infrastructuur wordt gemaakt. Maar dat is hier niet bedoeld. Het gaat om het *geheel* van *generieke* ICT-voorzieningen, die in de tekst van het instellingsbesluit aan het einde wordt geduid als GDI.

Basisinfrastructuur wordt op de website¹⁶ van de overheid als volgt beschreven en is in de onderstaande plaat uitgewerkt:

De basisinfrastructuur van de overheid bestaat uit standaarden, producten en voorzieningen die gezamenlijk gebruikt worden door overheden, publieke organisaties en in een aantal gevallen ook private partijen. De Basisinfrastructuur bestaat uit herbruikbare digitale basisvoorzieningen, standaarden en producten. Hierdoor is het mogelijk om primaire processen doelmatig in te richten en te blijven ontwikkelen.

¹⁶ Zie www.digitaleoverheid.nl/document/overzichtsplaat-basisinfrastructuur-gdi/

Onder de hierboven genoemde componenten van de basisinfrastructuur gaat een grotere verscheidenheid aan hardware, software, netwerk, contracten etc. schuil, die voor meerdere producten en diensten worden gebruikt. Voor kostprijsberekeningen worden de kosten van die componenten veelal via (arbitraire) verdeelsleutels toegewezen aan een (voor burgers, bedrijven en overheidsorganisaties herkenbare) dienst of product.

4.1.2 De besturing van de GDI is federatief georganiseerd en kent van oudsher geen centraal gezag.

Het samenstel van componenten van de digitale infrastructuur is evolutionair ontstaan onder andere op basis van bestaande delen die al in de verschillende organisaties aanwezig waren. Mede daardoor volgt besturing van de GDI de principes van een federatief concept waarbij organisaties gaan samenwerken om bepaalde doelen te halen zonder hun zelfstandigheid op te geven. Dit is bovendien de meest gebruikelijke manier van samenwerken in het stelsel van Nederlandse overheidsorganisaties met zelfstandige verantwoordelijkheden en bevoegdheden.

Hoewel BZK verantwoordelijk is voor het stelsel van de GDI én over de meeste GDI-componenten gaat, beslissen de afzonderlijke groepen afnemers zelfstandig in hun gremia.

Het OBDO (zie paragraaf 2.2) adviseert de staatssecretaris van BZK over beleid voor de digitale overheid, het gebruik van digitale technologie als integraal onderdeel van beleidsontwikkeling en de aansluiting van sectorale digitaliseringsambities op generiek beleid.

In het instellingsbesluit is echter niet geregeld wie de knoop mag doorhakken als de stemmen staken en waar dat dan moet gebeuren. De staatssecretaris heeft niet de positie om de uitvoering van besluiten af te dwingen bij afzonderlijke uitvoeringsorganisaties. Hierdoor is bijvoorbeeld verplicht gebruik van GDI componenten niet volledig geïmplementeerd bij overheidsorganisaties.

4.1.3 Onvoldoende bewaking van de standaardisatie en samenhang belemmert de doorontwikkeling en toekomst van de GDI.

Departementen en uitvoeringsorganisaties hebben een grote mate van autonomie in automatisering. Daardoor is er, onder andere bij de toepassing van digitalisering en opbouw van ICT, een grote verscheidenheid aan hardware, software, netwerken, contracten, werkwijzen en organisatievormen ontstaan. De veelkleurigheid van het digitale grondvlak heeft zowel voor- als nadelen. Voordelen zijn dat er weinig afhankelijkheden bestaan, dat er relatief grotere wendbaarheid is en dat iedere organisatie de voor haar meest passende variant kan kiezen. Nadelen zijn dat samenwerking met gebruik van digitale middelen wordt belemmerd, dat standaarden moeilijk ingevoerd kunnen worden en dat geen schaalvoordelen worden behaald. Het gebrek aan standaarden is nadelig op verschillende aspecten: voor wat betreft gegevens betekent dit, dat bijvoorbeeld tientallen inkomensdefinities in gebruik zijn en voor wat betreft techniek betekent dit bijvoorbeeld minder interoperabiliteit in gegevensuitwisseling en beveiliging.

Voor de doorontwikkeling van de GDI, ter verwezenlijking van de ambities van digitale ondersteuning van de dienstverlening aan burgers en bedrijven, én tussen overheidsorganisaties onderling, vormt het gebrek aan standaardisatie en samenhang een praktische belemmering. Deze brengt steeds extra kosten met zich mee als partijen gegevens willen uitwisselen en hun dienstverlening op elkaar willen afstemmen.

4.1.4 Logius, RvIG en Kadaster leveren diensten aan een grote groep afnemers die onderling sterk van elkaar kunnen verschillen

De digitale infrastructuur is bestuurlijk ingewikkeld. De GDI-componenten worden gebruikt door heel veel bestuursorganen door heel Nederland. De gebruikersoverleggen zijn georganiseerd per dienstverlener en/of GDI-component (met name bij de basisregistraties). Onder de afnemers bevinden zich zeer ongelijksoortige organisaties, zoals bijvoorbeeld de Belastingdienst en de Politie, maar ook provincies en gemeenten en kleinere uitvoeringsorganisaties zoals bijvoorbeeld het Schadefonds Geweldsmisdrijven en notariskantoren. Deze hebben dan ook uiteenlopende belangen bij het afnemen van GDI-componenten, en uiteenlopende mogelijkheden om zaken zelf op te lossen en om eigen financiële middelen in te zetten.

Hierdoor leiden pogingen om aan de wensen van alle afnemers tegemoet te komen vaak, na lange onderhandelingen, tot compromissen. Dit geeft, met name in de Programmeringsraad Logius voor de producten en diensten van Logius, ongeacht de kwaliteit en kosten van de dienstverlening, voeding aan ontevredenheid bij die afnemers. De oplossingen passen net niet helemaal en er is veel ruimte daar bij stil te blijven staan.

4.1.5 Logius, RvIG en Kadaster leveren ook diensten die niet onder de GDI vallen.

Logius, RvIG en Kadaster doen als dienstverleners méér dan alleen GDI-dienstverlening. Hun totale kostendeckering bestaat uit meer dan de financiering van GDI-componenten. Zo worden bijvoorbeeld werkzaamheden in verband met reisdocumenten bij het RvIG gefinancierd via het rijksdeel van de leges die burgers betalen en worden werkzaamheden voor het Caribisch Nederland via de opdrachtgever (DIO) vergoed.

Hierdoor ontstaat in de kostprijsberekeningen verdere differentiatie. Hoe meer er wordt gedifferentieerd en gedetailleerd, hoe moeilijker het wordt om generieke kosten voor infrastructuur en overhead toe te rekenen.

Naast de precieze afbakening van de GDI is het van belang te bepalen voor welke diensten wel afzonderlijk door afnemers moet worden betaald en welke componenten dan de kostprijs bepalen.

4.1.6 Geen sluitend coördinerend mechanisme voor alle gebruikers van de GDI als geheel

De programmeringsraad Logius representeert slechts een deel van het gebruikersveld van de GDI, namelijk vertegenwoordigers van afnemers van de GDI-componenten die Logius verzorgt. Voor het Kadaster en RvIG zien de gebruikersvelden er heel anders uit.

Iedere dienstverlenende organisatie heeft daarbij zijn eigen overleggremia. Gebruikers van de vier niet onder BZK ressorterende basisregistraties zijn niet expliciet vertegenwoordigd als onderdeel van de GDI.

4.1.7 Geen coördinerend mechanisme voor de basisregistraties als onderdeel van de GDI

Er is per basisregistratie een wettelijke grondslag, bijv. de Wet Basisregistratie Ondergrond regelt de inrichting en opbouw van de basisregistratie ondergrond (BRO) en is in de Algemene wet inzake Rijksbelastingen (AWR) de basisregistratie Inkomsten vastgelegd. Ministeries waaronder de basisregistraties vallen bepalen zelf hoe er met de financiering ervan wordt omgegaan.

Er is geen coördinerend mechanisme over de 10 basisregistraties als onderdeel van de generieke digitale infrastructuur heen waarin afspraken worden gemaakt over standaardisatie, exploitatie en beheer, doorontwikkeling, planningsafhankelijkheden, over wel of niet doorbelasten van de kosten en de wijze waarop.

4.1.8 Logius, RvIG en Kadaster worden verschillend en complex gefinancierd.

Logius

De financiering van ruim 204 miljoen (2020) voor exploitatie en beheer bij Logius komt van veel verschillende bronnen. De financiering is voor 78% gebaseerd op doorbelasting voor het feitelijk gebruik van de geleverde GDI-producten en diensten, voor 15% gebaseerd op budgetfinanciering uit beleidsgelden en 7% is voor niet onder GDI vallende diensten die apart worden doorbelast.

RvIG

Het RvIG wordt bekostigd per stelsel, BRP, BSN, Reisdocumenten, Caribisch Nederland. Er is per stelsel een dienstverleningsovereenkomst (DVO). De kosten van de dienst worden versleuteld over de stelsels. Daarbinnen verschillen de verdeelsleutels voor Personeel en Technische infrastructuur. Dit is afhankelijk van de mate waarin daar per stelsel een beroep op wordt gedaan. Voor de BRP is er budgetfinanciering voor de afnemers binnen de overheid. Het budget wordt via de begrotingen door BZK geregeld en is gebaseerd op een voorspelling van het gebruik (pxq). Daarmee wordt ongeveer de helft van het begrote bedrag gedekt. Het andere deel betreft voornamelijk de reisdocumenten en wordt via leges en de bijbehorende egalisatiereserve gedekt.

Kadaster

Het Kadaster heeft jaarlijks circa € 265 mln. bedrijfsopbrengsten. Het Kadaster wordt grotendeels (84%) gefinancierd door betaling voor gebruik van de dienstverlening en voor een klein deel (16%) met budgetfinanciering vanuit de ministeries BZK, DEF, FIN.

Algemeen

Door die grote verscheidenheid in financiers, onderliggende bekostigingsmodellen en met partijen (waaronder ook private partijen) uitgewerkte bestaande financieringswijzen zal het voor harmonisatie van de financiële stromen moeilijk zijn één lijn te vinden die door partijen wordt geaccepteerd.

4.1.9 De meeste componenten van de GDI worden per saldo volledig door overheidsorganisaties gefinancierd.

In de huidige financieringsconstructie komen de kosten van de meeste GDI-componenten per saldo volledig voor rekening van de ministeries (inclusief hun onderdelen) waar ofwel de dienstverlener bij hoort of de afnemer. Uitzonderingen daarop zijn met name de basisregistraties die het Kadaster beheert en enkele GDI-componenten waaronder e-Herkenning.

Sommige afnemende organisaties worden geheel of gedeeltelijk financieel gecompenseerd door het moederdepartement voor hun bijdrage aan GDI-componenten die zij gebruiken.

Voorbeeld hiervan is de SVB, waar SZW de kosten voor gebruik van DiGiD vergoedt. Daarmee is de beoogde financiële prikkel tot kostenbeheersing niet voelbaar bij de afnemer.

4.1.10 De financieringsconstructies kosten veel behandeltime en hebben ongewenste neveneffecten.

In zijn algemeenheid is de ervaring dat tegenvallende exploitatiekosten, geen of beperkte middelen voor doorontwikkeling en oplopende ontwikkelkosten leiden tot afname van het onderlinge vertrouwen in samenwerkingsverbanden en de trigger zijn voor meer toezicht en vraag naar inzicht in de financiële administraties.¹⁷

Ook in onze gesprekken wordt melding gemaakt van een toenemende administratieve lastendruk als gevolg van aanhoudende discussies over de financiering en afbrokkelende bereidheid om te blijven samenwerken.

Geconstateerde ongewenste neveneffecten van de huidige bekostigingssystematiek zijn:

- ✓ Gebruik GDI wordt niet gestimuleerd omdat er naar gebruik moet worden betaald;
- ✓ Afnemende bereidheid om samen te werken waardoor beoogde volumes niet worden behaald en de prijs voor de afnemers omhoog gaat
- ✓ Bewust gebruik wordt niet gestimuleerd als de uitvoeringsorganisaties door hun moederdepartementen worden gecompenseerd.
- ✓ Per saldo wordt er vooral geld tussen ministeries geschoven zonder toegevoegde waarde in het proces van doorontwikkeling van de digitale overheid
- ✓ De totale kosten voor de overheid nemen toe als afzonderlijke afnemers eigen alternatieven blijven ontwikkelen en gebruiken.
- ✓ Discussies over exploitatiekosten leiden af van aandacht voor kwaliteit en doorontwikkeling van functionaliteit van dienstverlening en leiden tot verzwarend van de administratieve lasten.
- ✓ Als gebruik verplicht is, is geld geen drukmiddel.
- ✓ Er is een brede wens om real time data bij de bron te halen in plaats van te werken met vele kopieën van gegevens bij verschillende organisaties.

¹⁷ ABDTOPConsult, Rob Kuipers, De bekostiging van gemeenschappelijke voorzieningen bij samenwerkingsverbanden; voorwaarden voor succes, medio 2017

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Het concept van één factuur lost het probleem niet op

Kan de doorbelasting van de voorzieningen van de basisinfrastructuur en diverse basisregistraties die onder BZK ressorteren sterk worden vereenvoudigd, bijvoorbeeld op basis van het concept van één factuur?

In het huidige stelsel is eventueel één factuur per afnemer te realiseren met behulp van een soort administratiekantoor tussen de aanbieders van producten en diensten, de afnemers van die producten en diensten en de financiers ervan. Binnen zo'n functie kunnen dan de sterk verschillende financiële stromen op elkaar worden afgestemd en onderling vereffend worden en kan er met één factuur worden verrekend. Kanttekening hierbij is dat dit niet opgaat voor de financiering die door private partijen wordt ingebracht zoals bijvoorbeeld bij het Kadaster het geval is en waarvoor het ook niet noodzakelijk is.

Dit model is weliswaar een antwoord op de vraag maar is geen oplossing voor de gesignaleerde problemen. Het verzwaart de administratieve lasten, is minder transparant, voegt een extra schakel toe in de relatie leverancier en afnemer en houdt de grote verscheidenheid aan financieringsstromen en betaling naar volumes in gebruik in stand.

5.2 Het concept van één tarief voor de hele GDI ligt niet voor de hand

Op de vraag "Kan het concept van 1 factuur op basis van 1 tarief voor de gehele GDI?" is het antwoord dat zoiets alleen mogelijk is als een eenduidige definitie van de GDI onomstreden wordt geaccepteerd, het eigenaarschap goed is geregeld, er in de omgeving draagvlak voor is en de huidige kostprijsmodellen met bijbehorende doorbelastingsystematiek worden losgelaten.

De huidige, per organisatie verschillend ingerichte bekostiging leent zich nu niet voor harmonisering en het zal in de praktijk ook niet eenvoudig zijn de daarvoor noodzakelijke stelselwijzigingen op korte termijn te realiseren. Bovendien is het maar zeer de vraag of afnemers hierop zitten te wachten. Het omgekeerde is eerder het geval: nu willen afnemers juist een verdergaande detaillering van de kostenopbouw om scherper te kunnen sturen op de uitgaven die zij in het kader van het GDI-gebruik doen.

5.3 De huidige bekostigingssystematiek GDI belemmert de toekomst

De gedachte achter de vraag naar één factuur/ één tarief voor de GDI is ingegeven door de wens naar complexiteitsreductie en vermindering van administratieve lasten alsmede de zoektocht naar financiële ruimte voor de doorontwikkeling van de GDI-onderdelen zonder gehinderd te worden door de huidige gecompartmenteerde financieringsarrangementen met bijbehorende afspraken en verantwoordingslijnen.

Het is echter een gekunstelde oplossing voor een fundamenteeler probleem onder de generieke digitale infrastructuur namelijk dat de huidige bekostigingssystematiek ertoe leidt dat:

- ✓ Gebruik van GDI niet wordt gestimuleerd
- ✓ Onderlinge samenwerking niet wordt bevorderd
- ✓ Discussies over exploitatiekosten oplopen
- ✓ Ontevredenheid bij gebruikers toeneemt
- ✓ Er onvoldoende meerjarige financieringsruimte voor noodzakelijke verbeteringen en ordentelijk life-cycle management is
- ✓ De GDI geen motor voor innovatie is omdat het accent op beheersing in plaats van ontwikkeling ligt.

Zo blokkeert de huidige ontstane praktijk de verdere doorontwikkeling van de generieke digitale infrastructuur.

Daarmee worden de eerder, in het rapport van Peter Veld, Albert Meijer, Maarten Schurink betreffende de evaluatie van de nationaal commissaris digitale overheid, genoemde risico's¹⁸ daadwerkelijk de problemen van vandaag.

1. De Digicommissaris heeft veel werk verricht aan het financiële kader van de digitale overheid. Hij heeft het initiële incidentele financiële tekort opgelost, en uitgangspunten vastgesteld voor een structurele bekostiging, met de doorbelasting van toerekenbare kosten als bepalend onderdeel. De uitwerking van deze principes heeft geleid tot een bekostigingsmodel dat recentelijk is vastgesteld door het kabinet. Deelnemende partijen moeten nu aan de slag met een implementatiemodel, waarin zij op hun beurt de kosten verder doorbelasten. Daarbij moet aangetekend worden dat het concept van doorbelasting niet onomstreden is; dit vanwege de neiging die ontstaat om geen cent extra te investeren, maar alle kosten via de doorbelasting te laten lopen.

¹⁸Rapport De Digidelta: samen versnellen 2017

De Digicommissaris is aan deze oplossingen veel tijd kwijt geweest. Dit heeft de doorontwikkeling van de digitale overheid vertraagd. Bovendien is in het structurele bekostigingsmodel geen rekening gehouden met kosten voor doorontwikkeling en toepassing van bewezen werkende innovaties. Ook is weinig nagedacht over concepten als de veiligheid van de digitale infrastructuur, of het belang van een volwassen organisatie van Logius als poort van de GDI, met bijbehorend kostenplaatje. Al met al is de financiering te laat en onvolledig gerealiseerd. Wel heeft de Digicommissaris een doorbraak weten te forceren op het al jarenlang slepende vraagstuk van de financiering van bestaande voorzieningen. Dat is positief. Daartegenover staat dat nog steeds niet scherp is wat nu de inhoudelijke reikwijdte van de generieke digitale infrastructuur zou moeten zijn. Dat heeft de doorontwikkeling van de GDI vertraagd. De commissie vraagt daarbij aandacht voor het risico dat de keuze tot doorbelasting van de onderdelen van de GDI, mogelijk leidt tot stagnatie van de doorontwikkeling. Ze bepleit daarom een onderscheid tussen tarifeerbare en niet-tarifeerbare onderdelen.

5.4 Aanbevelingen

5.4.1 Handhaaf het onderscheid tussen private financiering en overheidsfinanciering.

Het is van belang om het bestaande onderscheid tussen financiering door private partijen en financiering door overheidspartijen in acht te nemen. Er is geen reden om veranderingen aan te brengen in de wijze waarop private partijen worden belast, zoals dit bijvoorbeeld bij het Kadaster het geval is. Financiering op basis van tarief is daar geen discussie.

Onderstaande aanbevelingen richten zich met name op de financiering binnen de Overheid.

5.4.2 Stop met de interne doorbelasting per bericht.

Zie de Generieke Digitale Infrastructuur als een vitale infrastructuur voor Nederland, vergelijkbaar met fysieke infrastructuur. De beschikbaarheid van financiële middelen mag daarbij niet van jaar tot jaar afhankelijk zijn van gebruikers. Daar hoort een meerjarige professionele, robuuste en toekomstbestendige wijze van financiering voor vernieuwing en doorontwikkeling bij, zoals dat bijvoorbeeld voor de fysieke infrastructuur via het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) en het infrafonds is geregeld. Immers, er is al lang zichtbaar dat naast de fysieke leefwereld er een snelgroeiende digitale leefwereld is ontstaan waarin de Overheid eveneens de taak heeft om Nederland digitaal Veilig, Bereikbaar en Leefbaar te houden. De GDI is nooit af en vraagt om voortdurende uitbreiding en modernisering.

Neem als te financieren kern van de GDI de minimaal noodzakelijke infrastructuur voor digitale toepassingen van overheidsdiensten die door alle burgers, bedrijven en instellingen te gebruiken zijn. Daartoe behoren in ieder geval de componenten van de basisinfrastructuur die Logius beheert en de centrale basisregistratie BRP.

Zet voor deze componenten de middelen voor de financiering van de Generieke Digitale Infrastructuur op een apart begrotingsartikel onder de Minister van BZK. Dit kan grotendeels gerealiseerd worden met ombuiging van de bestaande financieringsstromen.

Aangezien er momenteel geen financieringsissues worden ervaren ten aanzien van de basisregistraties bij het Kadaster (BAG, BRT, BRK, BRO en BGT), hoeven deze in eerste instantie niet te worden meegenomen in een andere financieringswijze. Wel moet het belang van het stelsel van basisregistraties erkend worden: zie aanbeveling 5.4.3.

Onderzoek of op basis van het veronderstelde kasritme, met in de loop van de tijd sterk schommelende uitgaven een IT-fonds moet worden overwogen.

De huidige behoefte om een rem op de uitgaven te hebben kan heel goed komen uit een efficiënte, transparante en marktconform werkende beheerorganisatie met de daarbij behorende toezichts-arrangementen zoals die met de eigenaarsrol Logius, het Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) en programmeringsraad Logius worden ingevuld.

5.4.3 Richt een passende governance in.

Baseer de sturing op de aanwending van de middelen voor de doorontwikkeling en vernieuwing van de GDI op de opzet en werking van het MIRT door eveneens te werken met meerjarenprogramma's met een brede gezamenlijk geprioriteerde aanpak voor de doorontwikkeling van de Generieke Digitale Infrastructuur. Pas de bij het MIRT ontwikkelde beheercyclus aan op de GDI-omgeving, om prioritering, toewijzing van gelden, verantwoording en monitoring van de voortgang tot op het hoogste niveau, vorm te geven. Heb daarbij aandacht voor eventuele cofinanciering door andere gebruikers dan de Rijksoverheid. Zorg voor een adequate vertegenwoordiging van belanghebbenden binnen en buiten de rijksoverheid.

Het stelsel van basisregistraties vormt een aparte bouwsteen binnen de Generieke Digitale Infrastructuur. De geo-basisregistraties vormen hierbinnen een specifiek werkveld, namelijk kaarten in plaats van administraties. Stuur de basisregistraties meer in samenhang als stelsel aan, en niet uitsluitend op de afzonderlijke registraties maar juist op de samenhang van het geheel, de wijze van ontsluiting voor burgers, bedrijven en instellingen en de vormgeving van de verplichting tot gebruik.

5.4.4 Stel een ondubbelzinnig kader op voor de Generieke Digitale Infrastructuur.

Kom tot een duidelijke beschrijving van wat de GDI nu definieert. Nu ontbreekt een kader met bijbehorende criteria dat duidelijk maakt wat wel bij de GDI hoort en wat niet. Daarmee wordt ook duidelijk wat wel en niet gefinancierd wordt uit het GDI-begrotingsartikel/fonds. Met een kader wordt het ook makkelijker om de toekomstige digitale ontwikkelingen in te passen. Immers de GDI is nooit af en het is zaak dat het aanbod van de GDI op zijn minst gelijke tred houdt met wat de maatschappij ervan verwacht. Baseer het kader in ieder geval op die componenten die nu al gemeenschappelijk zijn en nu tot het domein van de GDI worden gerekend inclusief de basisregistraties. Zie bijlage 6.1 en 6.2. Componenten die meer aandacht zouden mogen krijgen, zijn de almaar toenemende security eisen en harmonisatie van begrippen en definities over domein-specifieke wetgeving heen.

5.4.5 Onderzoek waar de noodzaak van interne doorbelasting van GDI wel zinvol is.

De huidige wijze van financiering gebaseerd op volumes en/of een prijs per bericht bevordert het gebruik van de GDI niet en biedt onvoldoende financieringsruimte voor noodzakelijke verbeteringen en ordentelijk life-cycle management.

Toch kan het in sommige gevallen wenselijk zijn om publieke diensten ook intern (deels) door te belasten op basis van het gebruik. Bijvoorbeeld als je het gebruik van een bepaalde dienst wilt afremmen omdat er een nieuwe dienst voor in de plaats is gekomen.

Een werkbare variant kan dan gevonden worden door te werken conform de energienota waar een vast bedrag voor netbeheer (vastrechtvergoeding) is opgenomen en aparte tarieven voor het gebruik van Gas en Electra. Daarmee kun je, indien gewenst, het gebruik van bepaalde onderdelen van de GDI middels doorbelasting beïnvloeden. Het vastrechtdeel is bestemd voor instandhouding van het bestaande, de kosten voor ordentelijk life-cycle management en de kosten voor de steeds toenemende securitymaatregelen. Het vastrechtdeel kan meegroeien met de omvang van de generieke digitale infrastructuur.

Daarbij kan ook inspiratie worden geput uit de onderzoeksrapportage 'Op waarde geschat' inzake de structurele financiering van het Sociaal Cultureel Planbureau (ABDTOPConsult 2015)¹⁹. Daarin wordt het belang van een stabiel financieel klimaat voor het functioneren van zo'n organisatie onderstreept. Indien de aanbevolen financiering van de GDI met een apart begrotingsartikel bij BZK niet haalbaar is, is voor Logius nog een vaste financiering van het grootste deel van de begroting te overwegen.

Een andere mogelijkheid is door te belasten naar "bereik" zoals door de RvIG is verkend. Daarbij betalen organisaties die in principe met alle Nederlanders te maken hebben meer dan organisaties die met een kleiner deel van de populatie van doen hebben.

¹⁹ ABDTOPConsult, Anita Wouters, 'Op waarde geschat' *Onderzoek naar de structurele financiering van het SCP*, December 2015

6 Bijlagen

6.1 Basisregistraties²⁰

Het Stelsel van Basisregistraties speelt een belangrijke rol in het aanpakken van maatschappelijke vraagstukken. Of het nu gaat om uitrukkende hulpdiensten, het efficiënt vaststellen van het recht op uitkering, het toetsen van vergunningaanvragen of het bestrijden van fraude; alle betrokkenen hebben baat bij slim gebruik van veel gebruikte overheidsgegevens zoals adressen, persoonsgegevens, bedrijfsnamen en geo-informatie.

Deze gegevens worden vastgelegd in basisregistraties. Door al bekende gegevens binnen de overheid met elkaar te delen, kan de overheid efficiënter opereren en de dienstverlening verbeteren. Zo hoeft een burger of bedrijf bepaalde gegevens niet steeds opnieuw aan te leveren, maar volstaat één melding. Om de gegevens te kunnen delen, zet de Nederlandse overheid een Stelsel van Basisregistraties op.

Fundament

Het Stelsel van Basisregistraties vormt de basis voor:

Een overheid die niet naar de bekende weg vraagt;

Een overheid die klantgericht is;

Een overheid die zich niet voor de gek laat houden;

Een overheid die weet waarover ze het heeft;

Een overheid die haar zaken op orde heeft en niet meer kost dan nodig.

10 Basisregistraties

Er zijn 10 basisregistraties. Een basisregistratie is een door de overheid officieel aangewezen registratie met daarin gegevens van hoogwaardige kwaliteit, die door alle overheidsinstellingen verplicht en zonder nader onderzoek, worden gebruikt bij de uitvoering van publiekrechtelijke taken.

De kenmerken van een basisregistratie zijn verwoord in twaalf eisen waaraan een basisregistratie moet voldoen. Basisregistraties bevatten authentieke en niet-authentieke gegevens. Het verplicht gebruik door overheidsinstellingen geldt voor de authentieke gegevens in een basisregistratie. In de wet van een basisregistratie ligt vast welke gegevens authentiek zijn. Bij het gebruik van de gegevens is de privacy van de burger gewaarborgd.

²⁰ www.digitaleoverheid.nl/overzicht-van-alle-onderwerpen/basisregistraties-en-afsprakenstelsels/inhoud-basisregistraties/

Overzicht basisregistraties:

BRP – Basisregistratie personen (bestaat uit ingezetenen en niet-ingezetenen)

HR – Handelsregister

BAG – Basisregistratie Adressen en Gebouwen

BRT – Basisregistratie Topografie

BRK – Basisregistratie Kadaster

BRV – Basisregistratie Voertuigen (kentekenregister)

BRI – Basisregistratie Inkomen

WOZ – Basisregistratie Waarde Onroerende Zaken

BGT – Basisregistratie Grootschalige Topografie (voorheen GBKN)

BRO – Basisregistratie Ondergrond

Samenhangende werking

De 10 basisregistraties vormen samen met enkele stelseldiensten (stelselvoorzieningen en kennisdiensten) het Stelsel van Basisregistraties. De Stelselvoorzieningen vergemakkelijken de gegevensuitwisseling tussen de basisregistraties en zorgen voor het waarborgen van de juistheid van gegevens. Het toepassen van Digikoppeling maakt gegevensuitwisseling tussen overheidsorganisaties mogelijk en voor het melden van vermeende fouten in de basisregistraties wordt Digimelding ingezet. Digilevering is de beoogde voorziening voor het leveren van gebeurtenissen vanuit de aangesloten basisregistraties, bijvoorbeeld het starten van een onderneming.

De structuur van het Stelsel van Basisregistraties is beschreven in de Stelselcatalogus. Het Stelsel van Basisregistraties, haar onderlinge verbindingen en de status zijn gevisualiseerd in de stelselplaat. In de jaarlijkse monitor digitale overheid is het gebruik van de basisregistraties en de stelseldiensten opgenomen. Op Noraonline staat een overzicht van de producten en diensten per basisregistratie.

Wie gebruiken het Stelsel van Basisregistraties?

Alle overheden moeten voor de uitvoering van hun publieke taken gebruik maken van gegevens uit het Stelsel van Basisregistraties. Dat betekent dat alle gemeenten, alle provincies, alle waterschappen, alle zelfstandige bestuursorganen en overige organisaties met een publieke taak gebruik maken van de basisregistraties. Met inachtneming van de regels voor privaat gebruik kan het Stelsel van Basisregistraties ook voor private organisaties veel gaan opleveren.

De rollen

Om het Stelsel van Basisregistraties in zijn samenhang te laten werken, zijn de volgende stelselrollen actief: Opdrachtgever, Toezichthouder, Bronhouder, Verstrekker en Afnemer. Daarnaast zijn ook knooppunten van belang.

Voor wat betreft de tien basisregistraties van Nederland gelden de volgende verantwoordelijkheden: zie tabel. De opdrachtgever is overall verantwoordelijk, de toezichthouder heeft de kwaliteitsrol voor de voorziening, de verstrekker is de beheerder van de landelijke voorziening en de bronhouders verzorgen de input (inhoud).

Basisregistratie	Opdrachtgever	Toezichthouder	Verstrekker	Bronhouder(s)
BRP (voorheen GBA & RNI)	BZK	AP, BZK, Gemeenten	Rijksdienst voor Identiteitsgegevens	Gemeenten
HR	EZK	Kamer van Koophandel	Kamer van Koophandel	Kamer van Koophandel
BAG	BZK	Gemeenten	Kadaster	Gemeenten
BRT	BZK	Kadaster	Kadaster	Kadaster
BRK	BZK	Kadaster	Kadaster	Kadaster
BGT	BZK	BZK, Bronhouders	Kadaster	Gemeenten, Provincies, Waterschappen, ProRail, Ministerie van Defensie, Ministerie EZK, Ministerie BZK
BRO	BZK	BZK	TNO (* beoogd verstrekker LV)	Gemeenten, Provincies, Waterschappen, Ministerie EZK, Ministerie BZK
BRV	I&W	RDW	RDW	RDW
BRI	Financiën	Niet benoemd	Belastingdienst	Belastingdienst
WOZ	Financiën	Waarderingskamer	Kadaster	Gemeenten

6.2 De onder BZK vallende leveranciers van GDI-producten en diensten

6.2.1 Logius

Logius is de organisatie die zorgt voor producten en diensten voor de digitale overheid en biedt voorzieningen en standaarden aan, die alle overheidsorganisaties gebruiken in hun digitale dienstverlening. De producten en diensten van Logius laten zich onderverdelen naar drie hoofdgroepen:²¹

Toegang

De toegangsdiensten en certificaten van Logius geven veilig online toegang tot de digitale overheid:

- DigiD
- DigiD Machtigen
- eHerkenning
- eIDAS
- Idensys
- Machtigingenregister
- Machtigingsvoorziening
- MijnOverheid
- Routeringsvoorziening

Standaarden en Stelsels

De standaarden en stelseldiensten die Logius beheert, zorgen voor één taal binnen de digitale overheid:

- Digimelding
- Digikoppeling
- Digilevering
- Diginetwerk
- DigiToegankelijk
- IPv6
- Open standaarden
- Stelselcatalogus

Gegevens uitwisselen

Overheden en organisaties kunnen veilig gegevens met elkaar uitwisselen met de volgende diensten van Logius:

- BSNk PP
- DigiInkoop
- Diginetwerk Mail
- Digipoort

²¹ <https://logius.nl/diensten-van-logius>

- E-factureren
- Organisatie-identificatienummer (OIN)
- Samenwerkende Catalogi
- Standard Business Reporting (SBR).

6.2.2 De Rijksdienst voor Identiteitsgegevens

RvIG is de autoriteit en regisseur van het veilig en betrouwbaar gebruik van identiteitsgegevens en is de uitvoeringsorganisatie op het gebied van persoonsgegevens en reisdocumenten voor het Koninkrijk der Nederlanden. In een constant veranderende samenleving is de veiligheid en betrouwbaarheid van identiteitsgegevens van essentieel belang.

RvIG streeft samen met ketenpartners naar een uitstekende dienstverlening voor burgers. Zowel analoog als digitaal, en toekomstbestendig door innovatie.

RvIG is verantwoordelijk voor de volgende stelsels:

- de Basisregistratie personen (BRP);
- de beheervoorziening Burgerservicenummer (BV-BSN);
- het systeem van aanvraag, productie en distributie van reisdocumenten;
- de persoonsinformatievoorziening van het Caribisch gebied (PIVA);

Verder beheert RvIG de volgende registers:

- het Register Paspoortsignaleringen (RPS);
- het Basisregister Reisdocumenten (BRR);
- het Verificatieregister Reisdocumenten (VR).

Onder RvIG valt verder ook het Centraal Meldpunt Identiteitsfraude (CMI).

De Nederlandse overheid registreert persoonsgegevens in de Basisregistratie Personen (BRP). Alle overheidsinstellingen en bestuursorganen zijn verplicht voor hun taken gebruik te maken van deze gegevens. RvIG zorgt voor de benodigde centrale voorziening. In de Wet Basisregistratie Personen staat beschreven welke organisaties voor welke taken gebruik mogen maken van de gegevens in de BRP. Het Burgerservicenummer (BSN) is een uniek persoonsnummer voor iedereen die ingeschreven staat in de Basisregistratie Personen (BRP).

BRP (Basisregistratie Personen):

Is opgebouwd uit de onderstaande centrale componenten:

- de GBA-berichtendienst en de GBA-transportdienst (GBA-netwerk);
- GBA-Verstrekingen (GBA-V);
- Registratie Niet-Ingezetenen (RNI);
- Terugmeldvoorziening (TMV2.0);
- Kwaliteitsmonitor (KWM);
- Permanente Monitor Dubbelinschrijvingen (PMD);
- Beheercomponent GBA-BSN (BC-GBA);

- Persoonsinformatievoorziening Caribisch gebied/ PIVA-GBA-koppeling (PGK);
- A-nummer applicatie (AAP)
- Tabelapplicatie (Tapp).

Lokale componenten:

- Gemeentelijke GBA's.

De Beheervoorziening Burgerservicenummer(BVBSN) kent de volgende componenten:

- Nummerregister;
- FMP BSN.

Afnemers van de Basisregistratie Personen (BRP) betalen jaarlijks voor het gebruik dat zij maken van de gegevens uit de BRP. Hiermee worden de centrale voorzieningen van de BRP in stand gehouden.

Het financieringsmodel hiervoor gaat uit van een abonnementsstructuur op basis van een indeling in klassen. Deze klassen zijn gebaseerd op het aantal ontvangen en verzonden BRP-berichten. Per klasse geldt een vastgesteld tarief.

De abonnementsstructuur wordt jaarlijks vastgesteld door de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Dit gebeurt op basis van de verwachte kosten en het verwachte aantal berichten.

Voor 2020 ziet de abonnementsstructuur BRP er als volgt uit. De bedragen blijven gelijk aan de bedragen die gelden voor 2019:

Abonnementsstructuur BRP 2020

Staffel	Vanaf	Tot	Bedrag
A	0	10.000	€ 1.215
B	10.000	100.000	€ 2.430
C	100.000	500.000	€ 24.300
D	500.000	2.500.000	€ 121.500
E	2.500.000	7.500.000	€ 607.500
F	7.500.000	15.000.000	€ 1.822.500
G	15.000.000		€ 3.642.000

6.2.3 Het Kadaster

Het Kadaster samengevat²²

"Wie heeft welke rechten

Waar loopt de grens tussen uw tuin en die van uw buurman? En welk vastgoed is van wie? Het Kadaster registreert van al het vastgoed (grond en gebouwen) in Nederland wie welke rechten heeft.

Het houden van openbare registers en het bijwerken van de Basisregistratie Kadaster en Basisregistratie Topografie is onze wettelijke taak. Ook houdt het Kadaster de coördinaatpunten in het landschap bij: het Rijksdriehoeksstelsel. Alle gegevens die we registreren zijn beschikbaar voor iedereen.

Registreren, beheren en faciliteren

Boven de grond registreert het Kadaster gegevens van woningen, schepen, luchtvaartuigen, percelen en wegen. Onder de grond doen we dat voor netwerken van kabels en leidingen. Naast de rol van registeren, beheert het Kadaster ook voorzieningen van andere organisaties, de Landelijke Voorzieningen. Zo beheren wij onder andere de WOZ Landelijke Voorziening en de Basisregistratie Adressen en gebouwen (BAG): alle adressen en gebouwen in Nederland, zoals bouwjaar, oppervlakte, gebruiksdoel en locatie op de kaart. Onze data helpen particulieren, bedrijven en (semi)overheidsorganisaties bij het maken van belangrijke keuzes.

Kadaster Internationaal

Buiten Nederland delen we onze kennis met internationale organisaties en adviseren we overheidsorganisaties. Ons advies helpt buitenlandse overheden bij het inrichten van landregistraties en geografische systemen."

"De ambitie van het Kadaster:

- Wij bieden zekerheid in eigendom én gebruik van alles op en onder de grond.
- Wij bieden het platform waarmee iedereen met geo-informatie altijd en overal aan de slag kan.
- Wij zijn partner voor het gebruik van geo-informatie als onmisbare schakel bij maatschappelijke vraagstukken, zowel binnen als buiten Nederland."

GDI bij het Kadaster

Het Kadaster verzorgt generieke digitale dienstverlening rond vijf basisregistraties (is "verstrekker"):

- Kadaster (BRK)
- Topografie (BRT)
- Grootschalige topografie (BGT)
- Adressen en gebouwen (BAG)
- WOZ

²² Uit jaarverslag en van website kadaster

Het Kadaster is van de BRK en BRT tevens de bronhouder.

Van de BGT zijn Gemeenten, Provincies, Waterschappen, ProRail, Ministerie van Defensie, Ministerie EZK en Ministerie BZK bronhouder. Van de BAG en van WOZ zijn de gemeenten bronhouder.

Daarnaast beheert het Kadaster andere voorzieningen met betrekking tot gegevens in het geografisch domein. Dit betreft de toegang tot gegevens die centraal door de overheid ter beschikking worden gesteld. Voorbeelden zijn ruimtelijke plannen, KLIC (waar EZ opdrachtgever voor is), WKPB en PDOK.

Gemeentelijke beperkingen worden ingeschreven in de Landelijke Voorziening Wkpb (Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen). Het Kadaster beheert deze landelijke voorziening en zorgt voor de informatieverstrekking. Beperkende besluiten van waterschappen, provincies en ministeries (niet-gemeentelijke beperkingen) worden geregistreerd in de Basisregistratie Kadaster (BRK).

PDOK (Publieke Dienstverlening Op de Kaart) is een centrale voorziening voor het ontsluiten van geo-datasets; hiermee wordt geografische informatie als open data aangeboden dus gratis voor de gebruiker. Met het platform stimuleert de overheid het gebruik van geo-data. Daarmee is dit een gemeenschappelijke voorziening (niet generiek) want dit is gericht op bepaalde domeinen (en niet als toegang tot alle open data bedoeld).

Verder verzorgt het Kadaster stafkaarten specifiek voor het ministerie van Defensie. Als het gaat om samenhang met andere GDI-componenten, is vanuit het Kadaster gezien vooral de BRP en het Handelsregister interessant; verder zijn de meeste gerelateerde voorzieningen met betrekking tot het domein in eigen huis. Er zijn wel mogelijke effecten van de huidige financiering, die in de toekomst een grotere beïnvloeding van ontwikkelingen zouden kunnen hebben. Dat zijn met name de bijdrage die het Kadaster betaalt aan bevragingen van de BRP en de kosten voor het werken met MijnOverheid. Het Kadaster weegt af wat ze voor gebruik van GDI-componenten moet betalen en wat kan worden doorberekend. In principe worden de kosten van de GDI doorberekend in de tarieven en in de budgetfinanciering.

Het Kadaster heeft de voorziening Terugmelden op de kaart ontwikkeld omdat Digimelding (voor registratie van fouten) onvoldoende bruikbaar was. Logius realiseert in 2020 een koppeling tussen Digimelding en Terugmelden op de kaart.

Vanuit Kadaster wordt opgemerkt dat de digitale dienstverlening van overheidsorganisaties beter en efficiënter kan functioneren. De sleutel daarvoor ligt in het consequent toepassen van overeengekomen definities en een samenhangende strategie over het gebruik van (elkaars) gegevens. Er zou moeten worden gestreefd naar data bij de bron halen in plaats van vele kopieën van gegevens bij verschillende organisaties.

6.2.4 Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT)

De afdeling MIRT heeft een cyclische jaaragenda met een aantal belangrijke momenten.

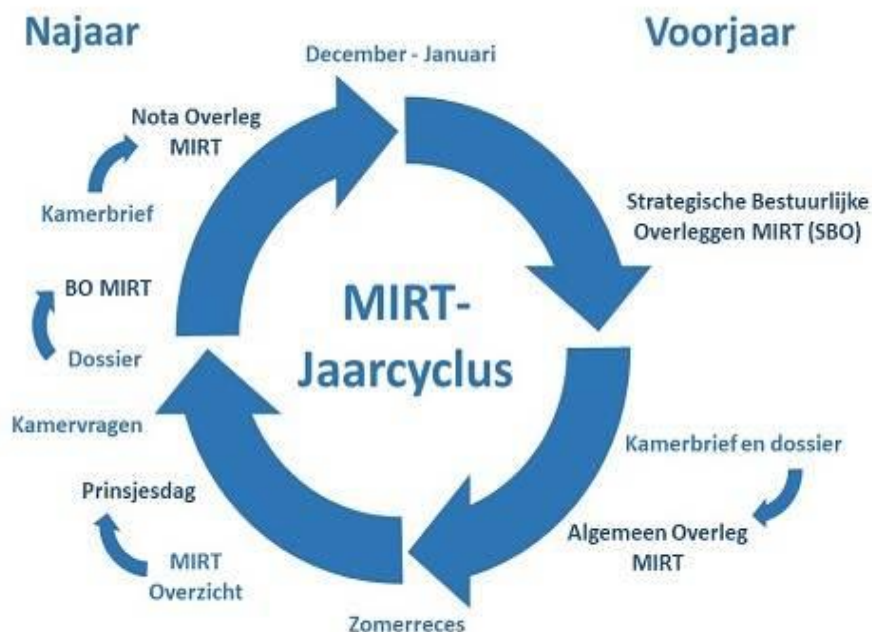
Ieder voorjaar gaan de minister en staatssecretaris van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) op strategisch werkbezoek bij alle MIRT-regio's (Noordwest Nederland, Zuidwest Nederland, Zuid Nederland, Oost Nederland en Noord Nederland). Tijdens deze bezoeken worden procesafspraken gemaakt. Sinds 2018 worden bezoeken samen met het ministerie van BZK georganiseerd. De Minister van BZK neemt ook deel aan de bezoeken.

Na deze strategische werkbezoeken en vóór het zomerreces vindt het Algemeen Overleg MIRT plaats met de Tweede Kamer. In een Kamerbrief staat de voortgang van alle projecten en programma's.

Op Prinsjesdag wordt het MIRT Overzicht bij de begroting van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat aan de Staten-Generaal (Eerste Kamer en Tweede Kamer) overhandigd.

Na Prinsjesdag volgen in het najaar de bestuurlijke overleggen MIRT. Samen met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) gaan de minister en staatssecretaris van IenW in gesprek met regionale bestuurders en worden investeringsafspraken gemaakt.

Aan het eind van het jaar overleggen de minister en staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat en de vaste commissie voor Infrastructuur en Waterstaat in de Tweede Kamer in het zogenoemde Nota Overleg MIRT over de stand van zaken van alle projecten en programma's. Voorafgaand aan dit overleg is hierover al een kamerbrief verzonden.

Dit is een uitgave van:

ABDTOPConsult

Postbus 20011

2500 EA Den Haag

abdtc@rijksoverheid.nl

www.abdtopconsult.nl